

درس سیزدهم: حروف ناخوانا (۵)

لام نزد حروف شمسی

به این دو مثال توجه کنید:

وَالشَّمْسِ وَالْقَمَرِ

همان طور که ملاحظه می فرمایید لام در «والشمس»، ناخوانا ولی در «والقمر» خوانده می شود.

۱۴ حرف از الفبای عربی را «حروف شمسی» و ۱۴ حرف را «حروف قمری» می نامند. حروف شمسی عبارت اند از: «ت، ث، د، ذ، ر، ز، س، ش، ص، ض، ط، ظ، ل، ن». حروف قمری عبارت است از: «ء، ب، ج، ح، خ، ع، غ، ف، ق، ک، م، و، ه، ی». حرف «ل» که معمولاً در قالب «ال» در ابتدای بسیاری از کلمات می آید، نزد حروف شمسی، ناخوانا است. مانند:

وَالشَّمْسِ ← وَشَّمْسِ

نشانه ی ناخوانا بودن لام، این است که هیچ علامتی ندارد و حرف بعدش، مشدد است. از سوی دیگر حرف لام در نزد حروف قمری همیشه ساکن بوده و خوانده می شود. مانند:

وَالْقَمَرِ

در بسیاری موارد قبل از لام، همزه ی وصل قرار گرفته است. (ال)؛ اما در برخی کلمات، همزه ی وصل نوشته نشده و لام به تنهایی می آید. مانند:

لِلنَّاسِ لِلْأَكْلَنِ

تمرین های عملی

مرحله ی یکم: عبارت های زیر را با دقت بخوانید.

فَارَ النُّورَ تَحْتَ الثَّرَى رَفِيعُ الدَّرَجَاتِ وَالذَّارِبَتِ
أَرْحَمُ الرَّحِمِينَ سَدَّعُ الزَّبَانَةَ وَالسَّائِلِينَ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ
بَشِيرُ الصَّابِرِينَ وَالضُّحَى وَالطَّيِّبَتِ يَوْمِ الظُّلَّةِ هُوَ اللَّطِيفُ
هَدَيْتُهُ التَّجْدِينَ * إِنَّ الْأَبْرَارَ مَرْجَ الْبَحْرَيْنِ خَلَقَ الْجَانَّ
سِقَايَةَ الْحَاجِّ يُخْرِجُ الْخَبَاءَ أَوَّلُ الْعَبِيدِ خَيْرُ الْغَفِيرِينَ
هُمْ الْفَائِزُونَ فَنِعْمَ الْقَادِرُونَ عِنْدَكَ الْكِبَرِ نَتْلُونَ الْكِتَابَ
حُسْنُ الْمَاءِ هُوَ الْوَاحِدُ وَاهْدَى لَا تُكْرِمُونَ الْيَتِيمَ

مرحله ی دوم: عبارت های زیر را با دقت قرائت فرمایید.

وَلِلدَّارِ الْآخِرَةِ لِلدِّينِ لِلذِّكْرِ لِلذِّكْرِ لِلرُّءْيَا
لِلرِّجَالِ لِلرُّسُلِ لِلزَّكَاةِ لِلسَّاعَةِ لِلسَّائِلِينَ لِلشُّحْتِ
لِلشَّوَى لِلطَّائِفِينَ لِلْفُقَرَاءِ لِلْحَوَارِيِّينَ لِلْمُتَّقِينَ

مرحله ی سوم: عبارت های زیر را با دقت قرائت فرمایید.

۱. بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
۲. فَأَخَذَهُمْ عَذَابٌ يَوْمِ الظُّلَّةِ
۳. نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ
۴. وَمَا نَزَّلَتْ بِهِ الشَّيَاطِينُ
۵. وَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
۶. عَلَّمَنَا مَنْطِقَ الطَّيْرِ
۷. وَأَدْخَلَنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ
۸. قُلْ ءَا لَذَّكَرَيْنِ حَرَّمَ أَمْ الْإُنْثَيَيْنِ
۹. وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِلشَّيَاطِينِ
۱۰. لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ
۱۱. وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ السَّعِيرِ
۱۲. فَأَصْبَحَتْ كَالصَّرِيمِ
۱۳. إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتِ النَّعِيمِ